

Önceden planlayarak kendinizi korumayı ve afetlerle nasıl başa çıkacağınızı öğrenin. Buna arkadaki gibi bir liste ile başlayın. Ailenizle konuştuktan sonra, beraberce bir afet planı hazırlayın. Planı herkesin görebileceği bir yere asın. Bölgenizde görülebilecek afetlere karşı hazırlık konusunda daha fazla bilgi almak için Valilik, Kaymakamlık, Belediye, Sivil Savunma Müdürlüğü ve Kızılay'a başvurun. Aile afet planını geliştirirken aile üyelerinin her birinin plan içinde yer almasına özen gösterin.

AİLE AFET PLANI İLETİŞİM BİLGİLERİ

Toplanma Alanı (A):.....

evinizin dışında

Toplanma Alanı (B):.....

mahallenizin dışında

Adres:.....

Aile Temel Kişisi:.....

Telefon: ( ) .....
gündüz

( ) .....
akşam

AİLE AFET PLANI

Afetler her zaman, her yerde olabilir, aniden ve uyarısız ortaya çıkabilir, siz ve aileniz için korkutucu olabilir. Evinizi terk etmek zorunda kalabilirsiniz. Ayrıca afette görevli kurumlar, afet sonrası ihtiyaçlarınızı hemen karşılayamayabilir. Bunun için afetlerde altın saatler olarak adlandırılan, en az üç günlük (ilk 72 saat) süreyi kapsayan bir aile afet planınızı yapmanız gerekir.

Ataç 1 sok. No:32, 06420 Yenışehir, ANKARA
Telefon: 90 (312) 430 23 00 Faks: 90 (312) 430 01 75
egitim@kizilay.org.tr www.kizilay.org.tr

TOPLUM LİDERLERİNİ TEŞKİLATLANDIRMA PROJESİ

AFET ZARARLARINI AZALTMA PROGRAMI

AİLE AFET PLANI

Aile afet planını hazırlamak için, aşağıda belirtilen ve ailenizle birlikte tamamladığınız her işle ilgili kutuya bir çarpı işareti koyun.

- Ev halkıyla toplanıp, çevremizde acil durum ya da afete yol açabilecek tehlikeleri belirledik. Bunun için çevremizde daha önce meydana gelmiş ya da ileride gelebilecek afetlerin türlerini öğrendik.
- Her bir tehlike için evimizdeki güvenli yerleri belirledik.
- Evde "Tehlike Avı"nı tamamladık.
- Hastalık veya kaza durumlarında neler yapacağımızı konuştuk.
- Evimizin krokisini çizerek, uygun olan her odadan iki ayrı çıkış yolu belirledik.
- Evdeki herkes elektrik şalteri, su ve gaz vanalarının yerini ve bunların nasıl kapatılacağını öğrendik.
- Afetten sonra gaz sızıntısı olmadığından emin olana kadar çakmak, kibrit gibi yangına sebep olabilecek şeylerin kullanılmayacağını öğrendik.
- Evimizde duman detektörü var ve yılda iki kez (saatleri ileri ve geri alınca) pillerini değiştiriyoruz.
- Telefonların yakınına acil durum telefon numaralarını yazıp koyduk. Bu telefonları ne zaman ve nasıl arayacağımızı öğrendik. Örneğin; 112 Acil Yardım, 155 Polis İmdat, 110 İtfaiye
- Afetten sonra telefonumuzu sadece acil durumlar için, radyo ve televizyonu da bilgilenmek için kullanacağımızı öğrendik.
- Şehir içi ve dışında bulunan iki yakınımızı belirledik. Bu kişilerin telefonlarını öğrendik ve afet sırasında birbirimizden ayrı kalmamız durumunda tüm ev halkının o kişileri araması gerektiğini kararlaştırdık.
- Afet anında bir arada değilsek, ailemizle buluşabilmeniz için iki ayrı Toplanma Alanı belirledik. Bunlardan birini evimizin yakınında, diğerini ise eve dönemeyeceğimizi düşünerek, evimizden uzakta belirledik.
- Kızılay'ın afet hazırlık ve ilk yardım kursları ile ilgili bilgi edindik.
- Acil durumdan nasıl haberdar edileceğimizi yetkili kuruluşlara sorduk.
- Mahallemizdeki tahliye yollarını öğrendik.
- Yaşlı ve engelli kişiler için nasıl özel yardım alabileceğimizi öğrendik. Deprem anında hareket engelli kişiler için güvenli (örneğin, devrilecek dolaplar, kırılacak camlardan uzak) yerleri tespit ettik.
- Afet zamanlarında, yardımımıza ilk koşanlar komşularımız olacaktır. Bir afet sırasında komşularımızla hangi konularda yardımlaşabileceğimizi ve birbirimiz için neler yapabileceğimizi önceden kararlaştırdık.
- Afet sonrasında ilk saatlerde gerekebilecek eşyaları kolayca ulaşabileceğimiz bir yere koyduk. Bu hazırlıkları bulunduğumuz bölgeye, kendi ihtiyaçlarımıza göre ve kolayca taşıyabileceğimiz şekilde düzenledik.
- Afet sonrasında yardım ulaşmaya kadar gerekebilecek, üç günlük su, gıda ve tuvalet ihtiyacınızı nasıl karşılayacağınızı planladık.
- Yatağımızın yanına el fenerimizi ve tertliklerimizi koyduk.
- Evimize yangın söndürücü aldık ve nasıl kullanacağımızı öğrendik.
- İlk yardım çantamızı hazırladık.
- Bu planı ..... tarihinde tamamladık. Her 6 ayda bir planımızı gözden geçirmeye karar verdik.
- Bu planın ilk tatbikatını ..... tarihinde tamamladık. Belli aralıklarla deprem sırasında doğru davranış kültürünü kazanmak için tatbikatlar yapmaya karar verdik.

YANGINDA İLK YARDIM

- Vücudunuzun herhangi bir yeri yandıysa yanan yere hiçbir şey sürmeyin.
- Hemen 112 Acil Yardım'ı arayın.
- Duman zehirlenmesi olduğunu düşünüyorsanız kişiyi hemen temiz havaya çıkarın ve hareket etmesini önleyin. Üzerinde boynunu boğazını sıkan kıyafetler varsa düğmelerini açın, kravatını gevşetin.
- Kişi nefes alıp vermiyor ve ilk yardım eğitimi aldıysanız suni solunum uygulamasına geçin.

**ELLER HAYAT
KURTARIR
İLK YARDIM ÖĞREN
HAYAT KURTAR**

www.ilkyardim.org.tr

GİYSİLERİNİZ ALEV ALDIYSA:

DUR - Koşmak havadaki oksijen nedeniyle alevlerin artmasına neden olur.

YAT - Ayakta durmak, alevlerin hızla hayati organlara ilerlemesine neden olur.

YUVARLAN - Ateşi söndürmek için yerde yuvarlanın.

Ataç 1 sok. No:32, 06420 Yenışehir, ANKARA
Telefon: 90 (312) 430 23 00 Faks: 90 (312) 430 01 75
egitim@kizilay.org.tr www.kizilay.org.tr

**TOPLUM LİDERLERİNİ
TEŞKİLATLANDIRMA PROJESİ**

AFET ZARARLARINI AZALTMA PROGRAMI

YANGIN

YANGIN

Günlük yaşantımızda her zaman için dikkat edilmesi gereken bir konudur. Ülkemizde her yıl meydana gelen yangınlarda yüzlerce kişi hayatını kaybetmekte, yaralanmakta, yüksek oranda maddi hasar meydana gelmektedir. Yapılan araştırmalarda yangınlarda can ve mal kayıplarının çok fazla olmasındaki en önemli nedenin eğitimsizlik olduğu ortaya çıkmaktadır. Yangın yanıcı maddenin tutuşma seviyesine kadar ısınıp hava ile teması sonucu gerçekleşir.

YANGININ ÇIKIŞ NEDENLERİ

- Elektrik
- Doğalgaz ve tüp gaz kaçağı
- Soba vb. ısıtıcılar
- Alev alabilen, tutuşabilen sıvılar

YANGIN RİSKİNE KARŞI

- Yangın söndürücü bulundurun.
- Acil çıkış kapılarının her zaman açık olduğundan emin olun.
- Duman dedektörü takın.
- Çok sayıda elektrikli aleti bir prize bağlamayın.
- Yıpranmış ya da arızalı kabloları değiştirin.

- Yanabilecek eşyaları sobaların ve ısıtıcıların yanına koymayın.
- Çocuklara ateşle oynamamaları gerektiğini öğretin.
- Tüm aile üyelerinizle beraber her yıl yangın tatbikatı yapın.

YANGIN ESNASINDA UYULMASI GEREKEN KURALLAR

- Yangın küçükse hemen söndürün.
- "Yangın var" diyerek bağırın.
- 110'u arayın (İTFAİYE).
- Odadan duman ya da yanık kokusu geliyorsa kapıya dokununuz ve sıcaksa sakın açmayın. Patlamaya neden olursunuz.
- Yangının olduğu odanın kapısını kapatın.
- Binanın içindeki herkesi uyarın.
- Panik yapmadan varsa yangın merdivenini kullanarak, tahliye kurallarına uygun olarak binayı terk edin.
- Bulduğunuz yerden çıkamıyorsanız; kendinizi, bir kumaş parçasını sallayarak dışarıdaki insanlara gösterin.
- Dumandan etkilenmemek için ağzınızı ıslak bir bezle kapatarak yere yakın soluk alıp verin.
- Önceden Aile Afet Planınızda belirlemiş olduğunuz toplanma alanına gidin ve orada bekleyin.

- 1.Pimi Çek:** Pimi yere paralel çekin
- 2. Ateşin Kaynağına Yönel:** Yangın söndürücüyü aşağıdan ve ateşe doğru tutun. Zehirli gazı solumaktan kaçınınız ve üzerinize sıçrayabilecek yanmakta olan parçalara dikkat edin.
- 3.Sık:** Söndürücüyü ateşe doğru belirli bir mesafeden uzaktan sıkın. Ateş sönmeye başladıkça yaklaşın.
- 4. Süpür:** Yangın sönünceye kadar süpürür gibi yaparak maddeyi sıktığınız alanı genişletin. Yangın sönmediği takdirde ilk müdahaleden sonra geri çekilip durumu gözden geçirin.

UNUTMAYIN: Bir kez sıkılan yangın söndürücü tam boşalmasa bile yeniden doldurulmalıdır.

Bir deprem sırasında, yapısal olmayan elemanlar, zarar görebilir ya da insanlar için tehlike yaratabilir. Bu zarar görme ya da tehlike olasılığına (risk) **yapısal olmayan tehlike** adını veriyoruz.

Yapılan risk azaltma işlemine **Yapısal Olmayan Tehlikelerin Azaltılması (YOTA)** adı verilir.

Yapısal olmayan tehlikelerin azaltılmasının pek çok yolu vardır.

Bunlar herkesin uygulayabileceği basit önlemlerden, profesyonel destek gerektirecek karmaşık önlemlere kadar uzanır.

Ev; oda oda dolaşarak sarsıntı sırasında nelerin uçarak, kayarak ya da düşerek tehlike yaratabileceği tespit edilmelidir. En çok zaman geçirilen yerler kontrol edilmelidir. Yapılması gerekenler bir liste halinde sıralanmalı ve tehlike unsurları ortadan kaldırılana kadar titizlikle takip edilmelidir. Buna Deprem Tehlike Avı denir.

Deprem Tehlike Avı çalışması sırasında yapılması gerekenler listelenir ve öncelikler belirlenir;

Yaşamsal tehlike yaratacak olan

(örnek; yatakların yanındaki gardiropolar)

Ekonomik kayıp yaratacak olan

(örnek; bilgisayarlar, müzik setleri)

Yaşamımıza renk katan, önemli olan eşyalar

(örnek; biblolar)

sabitlenir ya da size zarar vermeyecek

uzaklığa konulur.

1999 Kocaeli Gölcük depreminde
can kayıplarının %3'ü,
yaralanmaların %50'si
Yapısal Olmayan Tehlikeler
sonucu olmuştur.

Ataç 1 sok. No:32, 06420 Yenışehir, ANKARA
Telefon: 90 (312) 430 23 00 Faks: 90 (312) 430 01 75
egitim@kizilay.org.tr www.kizilay.org.tr

**TOPLUM LİDERLERİNİ
TEŞKİLATLANDIRMA PROJESİ**

AFET ZARARLARINI AZALTMA PROGRAMI

EVDE VE İŞ YERLERİNDE
**YAPISAL OLMAYAN
TEHLİKELERİN
AZALTILMASI
(YOTA)**

EVLERDE VE İŞ YERLERİNDE YAPISAL OLMAYAN TEHLİKELERİN AZALTILMASI (YOTA)

YOTA'ya Başlamadan Önce Bilmeniz Gerekenler:

- Aile bireylerinin ya da iş arkadaşlarınızın en çok nerelerde zaman geçirdiğini ve tehlikelerin neler olabileceğini düşünün.
- Eşyalar devrilebilir, kayabilir ya da birbirine çarpabilir.
- Yüksekliği, genişliği ya da derinliğinden büyük olan cisimler devrilebilir.
- Yüksekte duran ağır cisimler düşebilir.
- Kaygan yüzeylerde duran ya da tekerlekli cisimler kayabilir.
- Cisimler farklı yönlerde hareket ederek birbirleriyle çarpışabilir.
- İlk etapta, eşyalarınızın yerlerini değiştirerek neden olabilecekleri tehlikeleri azaltabileceğinizi unutmayın.
- Eşyaların doğru malzemeyle ve doğru şekilde sabitlenmesi önemli olduğunu da unutmayın.

Pencere önünde yer alan yatak ve mobilyaların yerleri değiştirilmeli, pencereden uzaklaştırılmalıdır.

Yükseğe yerleştirilmiş ağır eşyalar, ev ya da işyerindeki en kısa boylu kişinin baş hizasından daha aşağıya indirilmelidir.

Mobilyalar, mutfak dolapları da dâhil olmak üzere duvarlara sıkıca sabitlenmelidir. Kütüphanelerde kitapların düşmesi engellenmelidir.

Dolap kapaklarına sarsıntı sırasında açılmalarını önleyecek tutaçlar takılmalıdır.

Tüp gazlar ve her türlü gaz tankları buldukları yere sıkıca sabitlenmelidir.

Beyaz eşyalar, şofbenler, soba ve borularının sıkıca sabitlendiğinden emin olunmalıdır.

Aydınlatma elemanları tavana sabitlenmelidir.

Ağır ve önemli elektronik eşyalar ile, iş yerinizde kullanmakta olduğunuz makineler de sabitlenmelidir.

Bilgisayarların ana bellekleri yere konmalıdır.

İşyerlerinde masa seviyesinin üstünde ve ağır olan her nesne sabitlenmelidir.

Duvara asılı çerçevelerde kanca vida kullanılmalıdır.

Yanıcı, patlayıcı veya zehirleyici maddeler kontrol edilmeli ve güvenli yerlerde tutulmalıdır.

Yanıcı Sıvılar için S.İ.Y.A kuralları uygulanmalıdır:

SINIRLAYIN:

Sınırlı miktarda bulundurun.

İZOLE EDİN:

Kapalı saklama kaplarından tutun. Bu kapları da kapalı dolaplarda tutun.

YOK EDİN:

İşinize yaramayacak maddeleri uygun şekilde yok edin.

AYIRIN:

Bir arada bulunması tehlikeli olan maddeleri bir arada tutmayın.

Örneğin; Klor ve amonyak.

İLK 72 SAAT ALTIN SAATLER!

• İlk 72 saatte yardım ekipleri gelene kadar kendinize ve çevrenizdekilere yardım etmeniz gerektiğini hatırlayın.

GÜVENLİ DAVRANIŞ İLKELERİ:

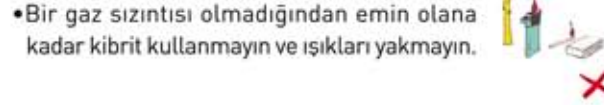
• Paniğe kapılmamaya çalışın. Kesinlikle sağa sola koşmayın, balkona çıkmaktan, merdivenden inmekten, asansöre binmekten kaçının.

- Önce kendi emniyetinizden emin olun, sonra çevrenizde yardım edebileceğiniz birileri olup olmadığını kontrol edin.
- Ayaklarınızı, ellerinizi ve kafanızı koruyun.
- Toz için bir maske yerine geçebilecek bir şeyle (mendil v.b.) ağızınızı ve burnunuzu kapatın.
- Bulduğunuz ortamı kurallara uygun bir şekilde tahliye edin.
- Hafif arama kurtarma bilgisine sahipseniz, bilinçli olarak çevrenizdekileri kurtarmaya çalışın. (Bunun için mutlaka hafif arama kurtarma eğitimi alın)
- İlk yardım konusunda bilgi sahibi iseniz etrafınızdaki yaralılara ilkyardım uygulayın. (Bunun için mutlaka ilkyardım eğitimi alın)
- Kırılmış camlar, ortalığa dökülmüş kimyasal bir madde, yerinden oynadığı için düşme tehlikesi olan eşyalar olup olmadığına bakın.
- Yangın kontrolü yapın. Küçük çaplı yangınları söndürmeye çalışabilirsiniz.
- Büyük çaplı yangınları söndürmeye çalışmayın. Derhal uzaklaşın.

• Eğer karanlıktaysanız fener kullanın.

• Bir gaz sızıntısı olmadığından emin olana kadar kibrit kullanmayın ve ışıkları yakmayın.

• Tüpleri, elektriği, suyu ve varsa doğalgazı kontrol edin. Mümkünse hepsini ana vanadan kapatın.

• Yerlere düşmüş elektrik tellerinden kesinlikle uzak durun ve bunlara temas eden eşyalara dokunmayın.

• Yetkililerin verdiği direktif ve bilgileri dinlemek için pilli bir radyo kullanın.

- Evinizi terk ederken ilaç, kimlik ve mevsimine göre gerekli giyecekleri yanınıza alın.
- Sevdiklerinize ulaşmak için arabaya atlayıp yollara çıkmayın, trafiğin tıkanması ambulans, itfaiye ve diğer acil yardım araçlarının zamanında ihtiyacı olanlara ulaşmasını engelleyecektir.
- Çok acil durumlar dışında telefonu kullanmayın.
- Afet durumlarında sadece uzmanların ve resmi kaynakların açıklama ve uyarılarına uyun. Kulaktan kulağa yayılan söylentilere itibar etmeyin.

Ataç 1 sok. No:32, 06420 Yenisehir, ANKARA
Telefon: 90 (312) 430 23 00 Faks: 90 (312) 430 01 75
egitim@kizilay.org.tr www.kizilay.org.tr

TÜRK KIZILAYI

1868

TOPLUM LİDERLERİNİ TEŞKİLATLANDIRMA PROJESİ

AFET ZARARLARINI AZALTMA PROGRAMI

EVDE VE İŞ YERLERİNDE GÜVENLİ DAVRANIŞ HAREKETLERİ VE İLKELERİ

GÜVENLİ DAVRANIŞ HAREKETLERİ

İÇ MEKAN:

Diz üstü çöküp yakınlarda bulunan bir masanın veya sıranın altına girerek eğilin.

Mümkün olduğunca kapanın; yüzünüzü ve gözlerinizi de tutduğunuz kolunuza yaslayarak koruyun.

Tehlike geçene kadar veya eşyaların düşmesi durana kadar tutunup aynı pozisyonda kalın.

Ocağı söndürün.
Tencere v.b. lavaboya bırakın.
İç mekan öğretilerini uygulayın.

KORİDOR:

- İç duvarların dibine diz üstü çöküp, kapanarak kafanızı ve ensenizi kollarınızla koruyun,
- Olduğunuz yerde kalın, savrulmadan korunun.

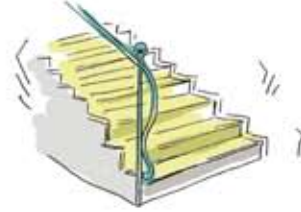
DIŞARI:

- Binalardan, enerji hatlarından, duvarlardan ve düşebilecek başka şeylerden uzak durun.
- Diz üstü çökün ve kapanıp başınızı ve ensenizi kollarınızla koruyun.
- Tehlike geçinceye kadar aynı pozisyonda kalmaya çalışın.

MERDİVEN:

- Bulduğunuz yere oturun, korkuluğa bir elinizle tutun.
- Korkuluğa tutunan kolunuzun üzerine yüzünüzü koyarak yüzünüzü ve gözlerinizi koruyun.
- Diğer elinizle başınızı ve boynunuzu korumaya çalışın.

ARABADA:

- Sarsıntıyı hissettiğinizde flaşörlerinizi yakarak yavaşlayın ve aracınızı terk etmeyin.
- Sarsıntı geçtikten sonra arabanızı güvenli bir yere çekin.
- Trafik akışını kontrol edin ve ona göre hareket edin.
- Köprü ve alt geçitlerden geçmeyin, binalardan, elektrik direklerinden uzak durun.

ASANSÖR:

- STOP/DUR düğmesine basarak asansörü kat hizasında durdurun ve çıkın. Koridor öğretilerini uygulayın.
- Kat hizasında durduramadıysanız asansörün içerisinde diz üstü çökün ve kapanın; sarsıntının geçene kadar hareket etmeyin.
- Sarsıntı geçtikten sonra asansörü kat hizasına getirerek dışarı çıkın.
- Eğer asansör kat hizasına gelmiyorsa sakın olun ve yavaş yavaş nefes alarak içerideki havayı ekonomik kullanın. Acil durum düğmesine basın ve yardım çağırın. • Gürültü yaparak fark edilmeye çalışın.

Tahliye Etmeniz Gerektiğinde:

- Yetkililerin hoparlör, radyo gibi çeşitli iletişim araçlarından yapacakları uyarılar doğrultusunda hareket edin.
- Koruyucu giysiler ve sağlam ayakkabılar giymeye özen gösterin.

- Evinizi ya da işyerinizi kilitleyin.
- Yetkililerin belirttiği tahliye yollarını kullanın.
- Sessiz, koşmadan ama çabuk davranarak tahliye edin.

- Eğer vaktiniz varsa;
- Tanıdıklarınıza nereye

gittiğinizi haber verin.

- Yalnız yaşayan yaşlı ve engelli komşularınıza yardımcı olun.
- Evcil hayvanlarınız için de önlem alın.